

In de tiendelige serie De Babyspecialist haken we in op alle facetten die komen kijken bij het werken met de allerkleinsten in de kinderopvang. Dit is aflevering 5: over de interactievaardigheid ontwikkelingsstimulering.

TEKST WEIJA STEFFENS FOTO FOTOLIA

Observeren en **UITDAGEN**

Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Toch kun je als pedagogisch medewerker prima een kind stimuleren in zijn ontwikkeling. Dat betekent dat je een baby voldoende ondersteunt en uitdaagt, passend bij zijn leeftijd. Essentieel daarbij is observeren, weet pedagoog Judith Kuiten. 'Je kunt pas aansluiten bij de ontwikkeling van het kind als je weet waar het staat in zijn ontwikkeling.'

Gadeslaan

Dat betekent: kijken, kijken, kijken. En dat kan alleen als je intensief aanwezig bent op de groep. Door letterlijk tussen de kinderen te gaan zitten. 'Kijk wat een kind doet, volg zijn blik (waar kijkt hij naar?), ontdek waar hij interesse in heeft. En spring daarop in,' raadt Judith aan. Door bij de kinderen te zijn, kun je niet alleen makkelijker waarnemen en signaleren, je zorgt ook voor emotionele veiligheid op de groep. En dat is een voorwaarde, een basis, voor baby's om zich te gaan ontwikkelen, legt Judith uit. 'Hoe veiliger de baby zich voelt, hoe meer nieuwe dingen hij durft te proberen. Ook een vast dagritme, dagelijkse rituelen en bekende liedjes dragen bij aan veiligheid en zekerheid. Daar gedijt een baby enorm goed bij.'

Voelen, ruiken, proeven

Je kunt een baby op allerlei gebieden in zijn ontwikkeling stimuleren, geeft Judith aan. 'Je kunt bijvoorbeeld benoemen waar een baby naar kijkt. Of twee baby'tjes naast elkaar leggen zodat ze met elkaar contact kunnen maken. En als een kind alleen nog maar kan liggen op zijn rug, dan kun je hem uitdagen door een paar speeltjes op de grond te leggen, net even buiten zijn bereik. Op die manier daag je hem uit deze te pakken, op zijn zij te gaan

liggen of om te rollen naar zijn buik. Aanschouw hoe een baby daarop reageert. Onderneemt hij actie, of vindt hij het wel best? Zorg voor interactie met de baby. Praat met hem, laat hem het speeltje zien en leg uit dat hij het mag pakken. Of help hem een handje. Met iets oudere baby's kun je een groepsactiviteit doen zoals verven met vla. Het wordt waarschijnlijk een enorme kliederboel, maar je hoeft in ieder geval niet bang te zijn dat de kinderen kwasten in hun mond stoppen. Het is ook leerzaam

'Daag een kind uit door een paar speeltjes op de grond te leggen, net buiten zijn bereik'

om een keer washandjes te vullen met allerlei verschillende materialen (en ze daarna goed dicht te naaien). Laat de baby's ernaartoe kruipen en voelen, ruiken en het in hun mond stoppen. Wat kinderen ook altijd leuk vinden, is buiten letterlijk naar binnen halen. Vul bakken met herfstbladeren of sneeuw en laat de kinderen ontdekken hoe het voelt, ruikt en proeft. Denk niet al te moeilijk, want eigenlijk stimuleer je met iedere activiteit die je onderneemt de ontwikkeling van een kind.'

Anticiperen

Omdat jezelf ontwikkelen een individueel proces is, is het belangrijk dat je een baby als eenling beschouwt en passende activiteiten aanbiedt die aansluiten bij zijn of haar ontwikkelingsstadium. Wat een kind al kan, is iedere keer je uitgangspunt, geeft Judith aan. 'Daar sluit je bij aan. Als een kindje in de fase zit van 'erin en eruit', dan zet je verschillende bakken op de grond met allerlei materialen erin. Want er is niets zo leuk om iets in een bakje te stoppen en er weer uit te halen.' Het hoort ook bij ontwikkelingsstimulering om de nieuwsgierigheid te wekken voor andere materialen of nieuwe activiteiten. Of laat ze eens zien wat je nog meer met een bekend spel materiaal kan doen. 'Rolt een kind alleen maar met een balletje, dan kun je bijvoorbeeld uitleggen en demonstreren dat je de bal ook in de lucht kunt gooien en opvangen,' illustreert Judith. Wel waarschuwt zij om kinderen nooit te overvragen of te forceren. 'Het is een valkuil om te denken een kind iets al zou moeten kunnen, maar het nog niet kan. Het is belangrijk dat je goed op de hoogte bent van het ontwikkelingsverloop van kinderen. Bedenk in iedere situatie wat je van een baby kan verwachten. De ontwikkelmarges zijn ruim. Het ene kind loopt met 11 maanden, het andere kind heeft met 16 maanden nog niet zijn eerste stapje gedaan. Vergelijk kinderen onderling vooral niet en toets altijd je observaties met je kennis.'

TIPS VAN NATASJA:

- Begin met observeren: kijken, kijken, kijken.
- Bied regelmatig (nieuwe) activiteiten en spelmaterialen aan die aansluiten bij de behoefte en interesse van een kind. En varieer voldoende.
- Zorg dat je goed op de hoogte bent van het ontwikkelproces van kinderen.
- Neem de (speel)ruimte onder de loep en richt deze optimaal in. Soms is het gewoon een kwestie van een bank verschuiven. Ook hiervoor geldt: observeer een paar dagen om te ontdekken waar baby's graag spelen/zijn.
- Zorg dat een pedagogisch medewerker altijd dichtbij de kinderen is.
- Overvraag of forceer een kind nooit!

DIT ARTIKEL MAAKT ONDERDEEL UIT VAN DE OPLEIDING TOT **BABYSPECIALIST IN DE KINDEROPVANG**. WIL JE MEER INFORMATIE OF DEELNEMEN AAN DE OPLEIDING, NEEM DAN CONTACT OP MET DE KINDEROPVANG ACADEMIE VIA INFO@KINDEROPVANGACADEMIE.NL OF (030) 233 13 30.